

Po ovom francuskom piscu, pravna država je ona država koja se u svojim odnosima sa subjektima i zbog garantovanja njihovog individualnog statusa sama podvrgava pravnom režimu i to tako da povezuje svoju akciju sa njihovim pravilima, s jedne strane, koja određuju prava rezervisana za građane, dok, sa druge strane, određuje unapred puteve i sredstva koja moraju biti upotrebljena da bi se realizovali ciljevi države.

Iz ovakvog stava Malbera, profesorka Gordana Vukadinović zaključuje da „Pravna država ima za cilj da sačuva i odbrani protiv arbitrnosti državnih autoriteta interese građana.“

Na začetku teorije pravne države u Francuskoj, pravna država sadrži jedno šire značenje u odnosu na pojam pravne države koji je izgrađen u Nemačkoj. U nemačkoj pravnoj teoriji, pravna država je poimana kao organizacija u kojoj svi akti uprave, prvenstveno policije, moraju da budu zakoniti. U Francuskoj izražena je tesna povezanost pravne države sa legalitetom i suprematijom zakona i Ustava koji su konstituisani još od francuske buržoaske revolucije. „Pravna država je bila, pre svega, ustavno-pravna država, a tek posle zakonodavnopravna, jer je Ustav smatran neposrednom voljom naroda.“ Teorija pravne države prvoformljena u Nemačkoj je kasnije integrisana i u druge velike pravne sisteme i njihove najvažnije grane prava među kojima je, svakako i krivično i građansko pravo sa svojim načelima zakonitosti odnosno autonomije volje. Ispravno se u teoriji primećuje da „Svugde tamo gde je građanstvo posedovalo socijalnu snagu i pokazalo svest o zajedničkom interesu, uspostavljen je mehanizam koji obezbeđuje ograničavanje državne vlasti, vladavinu zakona i očuvanje individualne slobode, pod nazivom u Nemačkoj Rechtsstaat, u Engleskoj u formi Rule of law, u Francuskoj kao la separation des pouvoirs u l'Etat legale, pored l'Etat de droit, a u Sjedinjenim Američkim Državama kao due process of law.“

5. Na posletku

Navedena izlaganja imala su za cilj da ukažu na istorijsku „putanju“ pisane reči, teorijskih shvatanja o pravnoj državi i vladavini prava. Ova dva pojma nastala su u geografski različitim područjima, i u različitim pravnim sistemima: engleskom – vladavina prava i nemačkom – pravna država. Bez obzira na različite korene, ove teorije imaju mnogo toga zajedničkog. Savremeno pravo sa svojim ključnim granama, inkorporira vrednosne tekovine vladavine prava, odnosno primenjivih učenja o pravnoj državi.

I pored toliko spisateljstva o vladavini prava i pravnoj državi u mnogim pravnim sistemima to delatništvo ostalo je samo pisana reč bez otelotvorenja u praksi. Ustavi mnogih država u preambulama ili početnim članovima definisali su i definišu države kao pravne, kao države vladavine prava i socijalne pravde. Situacija u praksi je na mnogim pravnim podnebljima posve drugačija. Postoji vladavina nepravda, flagrantna kršenja ljudskih prava i devastacija socijalne pravde od strane korumpirane političke elite i privrednih moćnika. Nije lako u potpunosti definisati pravnu državu i vladavinu prava a još mnogo veća je poteškoća ostvariti ideale vladavine prava u praksi.

Ova izlaganja završićemo mislima Đorđa Tasića koji smatra „da je pravna država demokratska država zasnovana na načelu narodnog suvereniteta, u kojoj svi organi, ali i građani imaju više ili manje precizno određenu nadležnost i prava koja su sudski zagarantovana. Jednom rečju to je država koja počiva na načelu zakonitosti.“

Iz svega što je napisano na ovim stranicama da se zaključiti da zakonitost ne sme biti sadržana u borbi protiv elementarnih načela vladavine prava jer onda je zakonitost pojam koji je suprotnost pravnoj državi. Dakle zakonitost bar elementarno mora biti u paraleli sa